

UNIVERSITI PUTRA MALAYSIA

PERENCATAN TERHADAP PERTUMBUHAN *ESCHERICHIA COLI* 2520 (USCC) OLEH LAKTOFERIN DAN *BIFIDOBACTERIUM ASTEROIDES*

ASWIR ABD.RASHED

FPSK (M) 1998 1

**PERENCATAN TERHADAP PERTUMBUHAN *ESCHERICHIA COLI* 2520
(USCC) OLEH LAKTOFERIN DAN *BIFIDOBACTERIUM ASTEROIDES***

Oleh

ASWIR ABD. RASHED

Tesis ini Disediakan Bagi Memenuhi Syarat Memperolehi Ijazah Master Sains
dari Fakulti Perubatan dan Sains Kesihatan
Universiti Putra Malaysia

April, 1998

Buat mak dan keluarga tersayang

PENGHARGAAN

Saya memanjatkan kesyukuran kehadrat Illahi kerana dengan izinNya saya dapat menyiapkan tesis ini. Saya bersyukur kerana diberikan kekuatan untuk meneruskan penyelidikan ini walaupun terlalu banyak cabaran dan dugaan yang ditempoihi sepanjang tempoh pengajian ini.

Saya mengucapkan jutaan terima kasih kepada Prof. Madya Dr. Maznah Ismail yang banyak memberi nasihat dan tunjuk ajar selaku pengurus kajian ini. Juga buat Dr. Mohd. Yazid Abdul Manap dan Dr. Rokiah Mohd. Yusof yang turut memberikan nasihat dan tunjuk ajar yang berguna.

Berbanyak ucapan terima kasih buat Kak Siti, Abang Simon, Ms Kalaivaani, Mr. Formuzul Haque, Kak Maznah, Nona, Kak Norwati, Hisham, Asilah, Kak Aminah, En. Onn dan ramai lagi yang secara langsung atau tidak langsung membantu menjadikan projek penyelidikan ini berjalan lancar.

Paling istimewa buat mak tersayang, Nyah, Yong dan Abang, tanpa bantuan dan sokongan mereka, penyelidikan ini belum tentu akan berjaya dan belum pasti projek ini dapat diteruskan sampai ke penghujungnya. Buat abah yang diingati, kupoñon doa agar rohmu dicucuri rahmat oleh Allah S. W. T.

ISI KANDUNGAN

mukasurat

PENGHARGAAN	iii
SENARAI JADUAL	ix
SENARAI PLAT	xi
SENARAI RAJAH	xii
SENARAI SINGKATAN	xiii
ABSTRAK	xiv
ABSTRACT	xvii

BAB

I PENGENALAN	1
II SOROTAN LITERATUR	
Diarea	4
Perkaitan Diarea dan Malnutrisi	7
Pengambilan Makanan	10
Penyerapan	12
Metabolisme Tubuh	13
Kehilangan Langsung	14
Mikroorganisma Penyebab Diarea	15
Laktoferin	20
Laktoferin Susu	20
Fungsi Biologi Laktoferin	21
Tapak Pengikatan Ferum pada Laktoferin	25
Kepentingan Ferum pada Mikroorganisma	26
Degradasii Proteolitik Laktoferin dan Pengaruhnya Terhadap Kehidupan Di dalam Salur Gastrointestinus	27

mukasurat

Bifidobakteria	27
Morfologi	29
Fisiologi	30
Ciri-ciri Biokimia	32
Struktur Dinding Sel Bifidobakteria	33
Hubungkait antara Bifidobakteria dan Ferum	34
Bifidobakteria dan Kesihatan Tubuh	35
Pengurusan Diet bagi Mengawal Diarea	36
III KAJIAN PERENCATAN PERTUMBUHAN <i>E. COLI</i> 2520 (USCC) SECARA <i>IN VITRO</i>	
Pengenalan	39
Perkaedahan	40
Bahan-bahan	40
Pemencilan Laktoferin	45
SDS-PAGE	46
PAGE	47
Penyediaan Apo-laktoferin	48
Penyediaan Kultur 24 jam dan 48 jam	48
Penyediaan DME	49
Penyediaan Bubur Nasi	49
Penentuan pH	50
Penentuan Asiditi	51
Penentuan Koloni	51
Kajian Kadar Pertumbuhan <i>E. coli</i> 2520 dan <i>B. asteroides</i> Di dalam Medium TPY	52

Penentuan Kadar Pertumbuhan <i>E. coli</i> 2520 dan <i>B. asteroides</i> Di dalam Bubur Nasi	52
Penentuan Kadar Pertumbuhan <i>B. asteroides</i> Di dalam Bubur Nasi yang Mengandungi Kepekatan Tertentu Laktoferin dan Apo-laktoferin	52
Penentuan Kadar Perencatan Pertumbuhan <i>E. coli</i> 2520 (USCC) oleh <i>B. asteroides</i>	53
Penentuan Kadar Perencatan Pertumbuhan <i>E. coli</i> 2520 oleh <i>B. asteroides</i> , Laktoferin dan Apo-laktoferin	53
Penentuan Unsur Ferum Di dalam Beras	54
Kajian Struktur Dinding Sel Bakteria	55
Ujian Statistik	55
Hasil dan Perbincangan	
Pemencilan Laktoferin dan Penentuan Ketulenan Laktoferin dan Apo-laktoferin	56
Jumlah Koloni Bakteria Di dalam Bubur Nasi	57
Penentuan Unsur Ferum Di dalam Beras	57
Kadar Pertumbuhan <i>B. asteroides</i> dan <i>E. coli</i> Di dalam Media Ekstrak TPY	61
Kadar Pertumbuhan <i>B. asteroides</i> dan <i>E. coli</i> Di dalam Bubur Nasi Mengandungi dan Tanpa Mengandungi DME	63
Kadar Perencatan Pertumbuhan <i>E. coli</i> oleh <i>B. asteroides</i> Di dalam Bubur Nasi	68
Kadar Pertumbuhan <i>B. asteroides</i> Di dalam Bubur Nasi yang Mengandungi Laktoferin dan Apo-laktoferin	71
Kadar Pertumbuhan <i>E. coli</i> Di dalam Bubur Nasi yang Mengandungi Laktoferin dan Apo-laktoferin	73
Kadar Pertumbuhan <i>E. coli</i> Di dalam Bubur Nasi yang Mengandungi <i>B. asteroides</i> , Laktoferin dan Apo-laktoferin	75
Tindakan <i>B. asteroides</i> dan Laktoferin Terhadap <i>E. coli</i> Melalui Analisis TEM	77

IV KAJIAN PERENCATAN PERTUMBUHAN *E. COLI* 2520 (USCC) SECARA *IN VIVO*

Pengenalan	83
Perkaedahan	84
Bahan-bahan	84
Prosidur Untuk Bioasai	86
Penentuan Berat Feses dan Salur Gastrousus	87
Penentuan Koloni Bakteria	87
Prosidur Penyediaan Konjugat Peroksidase-IgG bagi ELISA	89
Kaedah ELISA Bagi Penentuan Kepekatan Laktoferin Di dalam Feses Mencit	90
Penentuan Tapak Pelekatan <i>E. coli</i> Pada Salur Gastrousus Mencit Menggunakan SEM (JSM 6400, Japan)	91
Ujian Statistik	91
Hasil dan Perbincangan	
Penentuan Keupayaan Tindakan <i>B. asteroides</i> , Laktoferin dan Apo-laktoferin Terhadap Kadar Pertumbuhan <i>E. coli</i>	92
Penentuan Kepekatan Laktoferin Di dalam Feses Mencit	108
Penentuan Tapak Pelekatan <i>E. Coli</i> Pada Salur Gastrousus Mencit Menggunakan SEM	111
V PERBINCANGAN UMUM	116
BIBLIOGRAFI	121
LAMPIRAN	
LAMPIRAN A	130
LAMPIRAN B	131
LAMPIRAN C	142
LAMPIRAN D	143

mukasurat

VITA

144

SENARAI JADUAL

Jadual	mukasurat
1 Kematian yang Disahkan dan Diperiksa oleh Doktor Mengikut Sebab Tertentu, Malaysia, 1993	5
2 Kematian Mengikut Sebab yang Disahkan dan Diperiksa oleh Doktor bagi Kumpulan Umur, Malaysia, 1993	6
3 Nilai Keperluan Protein dan Tenaga Akibat Jangkitan Diarea	9
4 Jumlah Koloni Bakteria di dalam Bubur Nasi	60
5 Perubahan Nilai pH Bubur Nasi dengan Kehadiran <i>B. asteroides</i> dan <i>E. coli</i>	66
6 Perubahan Asiditi Bubur Nasi dengan Kehadiran <i>B. asteroides</i> dan <i>E. coli</i>	66
7 Nilai pH Bubur Nasi Mengandungi <i>B. asteroides</i> dan <i>E. coli</i>	69
8 Nilai Asiditi Bubur Nasi Mengandungi <i>B. asteroides</i> dan <i>E. coli</i>	69
9 Kaedah Pembahagian Mencit Mengikut Spesifikasi Perlakuan	87
10 Perubahan Berat Feses (g) Mencit Teraruh Diarea bagi Pelbagai Perlakuan	93
11 Berat Usus Mencit (g) Teraruh Diarea bagi Pelbagai Perlakuan	94
12 Nilai pH Feses Mencit Teraruh Diarea bagi Pelbagai Perlakuan	99
13 Asiditi Feses Mencit Teraruh Diarea bagi Pelbagai Perlakuan ^t	101
14 Nilai pH Feses Di dalam Salur Gastroousus Mencit Teraruh Diarea bagi Pelbagai Perlakuan	106
15 Asiditi Feses Di dalam Salur Gastroousus Mencit Teraruh Diarea bagi Pelbagai Perlakuan	107
16 Kepekatan Laktosferin Di dalam Feses Mencit	109
17 Kadar Pertumbuhan <i>B. asteroides</i> dan <i>E. coli</i> Di dalam Media TPY (Trypticase-Peptone Yeast)	132
18 Kadar Pertumbuhan <i>B. asteroides</i> dan <i>E. coli</i> Di dalam Bubur Nasi	133

Jadual	mukasurat
19 Kadar Perencatan Pertumbuhan <i>E. coli</i> oleh <i>B. asteroides</i> Di dalam Bubur Nasi	134
20 Kadar Pertumbuhan <i>B. asteroides</i> Di dalam Bubur Nasi yang Mengandungi Laktoferin atau Apo-laktoferin	135
21 Kadar Pertumbuhan <i>E. coli</i> Di dalam Bubur Nasi yang Mengandungi Laktoferin atau Apo-laktoferin	136
22 Kadar Pertumbuhan <i>E. coli</i> Di dalam Bubur Nasi yang Mengandungi <i>B. asteroides</i> , Laktoferin dan Apo-laktoferin	137
23 Jumlah Koloni <i>E. coli</i> Di dalam Feses Mencit Teraruh Diarea bagi Pelbagai Perlakuan	138
24 Jumlah Koloni Bifidobakteria Di dalam Feses Mencit Teraruh Diarea bagi Pelbagai Perlakuan	139
25 Jumlah Koloni <i>E. coli</i> Di dalam Salur Gastroousus Mencit Teraruh Diarea bagi Pelbagai Perlakuan	140
26 Jumlah Koloni Bifidobakteria Di dalam Salur Gastroousus Mencit Teraruh Diarea bagi Pelbagai Perlakuan	141

SENARAI PLAT

Plat		mukasurat
1	Penentuan Ketulenan Laktoferin Menggunakan SDS-PAGE	59
2	Penentuan Ketulenan Apo-laktoferin Menggunakan SDS-PAGE (70K)	59
3	Struktur <i>B. asteroides</i> Diperhatikan Menggunakan TEM	78
4	Struktur <i>E. coli</i> 2520 (USCC) Diperhatikan Menggunakan TEM (80K)	79
5	Struktur <i>E. coli</i> 2520 (USCC) yang Ditindakkan oleh <i>B. asteroides</i> Diperhatikan Menggunakan TEM (80K)	80
6	Struktur <i>E. coli</i> 2520 (USCC) yang Ditindakkan oleh Apo-laktoferin Diperhatikan Menggunakan TEM (80K)	81
7	Struktur <i>E. coli</i> 2520 (USCC) yang Ditindakkan oleh Laktoferin Diperhatikan Menggunakan TEM (70K)	82
8	<i>E. coli</i> 2520 (USCC) yang Kelihatan Mengkolonisasi Salur Gastroousus Mencit Diperhatikan Menggunakan SEM (Pembesaran 6000 x)	112
9	<i>E. coli</i> 2520 (USCC) Berupaya Disingkirkan oleh <i>B. asteroides</i> dari Salur Gastroousus Mencit Diperhatikan Menggunakan SEM (Pembesaran 6000 x)	113
10	<i>E. coli</i> 2520 (USCC) Berupaya Disingkirkan atau Direncat oleh Apo-laktoferin dari Salur Gastroousus Mencit Diperhatikan Menggunakan SEM (Pembesaran 6000 x)	114
11	Tindakan Laktoferin Terhadap Pengkolonian <i>E. coli</i> 2520 (USCC) Di dalam Salur Gastroousus Mencit Diperhatikan Menggunakan SEM (Pembesaran 6000 x)	115

SENARAI RAJAH

Rajah	mukasurat
1 Mekanisme Penyakit Diarea	11
2 Mekanisme Tindakan Toksin Kolera dan Toksin Labil Haba	19
3 Mekanisma Tindakan Enterotoksin <i>E. coli</i> Stabil Haba	19
4 Skima Kedudukan Ferum dan Anion Pada Struktur Laktoferin	28
5 Nisbah (%) Bifidobakteria, <i>E. coli</i> dan Enterokokus dalam Flora Usus Bayi yang Menyusu Susu Ibu Dalam Masa 30 Hari Kelahiran	31
6 Graf Pengumpulan Fraksi Pemencilan Laktoferin Daripada Susu Lembu	58
7 Kadar Pertumbuhan <i>B. asteroides</i> dan <i>E. coli</i> Di dalam Media Ekstrak TPY	62
8 Kadar Pertumbuhan <i>B. asteroides</i> dan <i>E. coli</i> Di dalam Bubur Nasi	64
9 Kadar Perencatan Pertumbuhan <i>E. coli</i> oleh <i>B. asteroides</i>	67
10 Kadar Pertumbuhan <i>B. asteroides</i> Di dalam Bubur Nasi yang Mengandungi Laktoferin dan Apo-laktoferin	72
11 Kadar Pertumbuhan <i>E. coli</i> Di dalam Bubur Nasi yang Mengandungi Laktoferin dan Apo-laktoferin	74
12 Kadar Pertumbuhan <i>E. coli</i> Di dalam Bubur Nasi yang Mengandungi <i>B. asteroides</i> , Laktoferin,Apo-laktoferin , <i>B. asteroides</i> bersama Laktoferin dan <i>B. asteroides</i> bersama Apo-laktoferin	76
13 Jumlah Koloni <i>E. coli</i> Di dalam Feses Mencit Teraruh Diarea bagi Pelbagai Perlakuan	96
14 Jumlah Koloni Bifidobakteria Di dalam Feses Mencit Teraruh Diarea bagi Pelbagai Perlakuan	97
15 Jumlah Koloni <i>E. coli</i> Di dalam Salur Gastrostusus Mencit Teraruh Diarea bagi Pelbagai Perlakuan	102
16 Jumlah Koloni <i>B. asteroides</i> Di dalam Salur Gastrostusus Mencit Teraruh Diarea bagi Pelbagai Perlakuan	104

SENARAI SINGKATAN

ACTH	:	Hormon adrenokortikotiroid
ADH	:	Hormon antidiuretik
BSA	:	Bovine Serum Albumin
cAMP	:	Siklik 3',5' adenosin monofosfat
DME	:	Diastatic Malt Extract
EDTA	:	Ethylenediaminetetraacetate
GDP	:	Guanosin difosfat
IgG	:	Immunoglobulin G
Lf	:	Laktoferin
PAGE	:	Polyacrylamide Gel Electrophoresis
PBS	:	Phosphate Buffer Saline
SDS	:	sodium dodecyl sulfate
SEM	:	Scanning Electron Microscope
TEM	:	Transmision Electron Microscope
TEMED	:	N, N, N', N'- Tetramethylethylenediamine
TPY	:	Tripticase- Peptone-Yeast
w/v	:	weight/volume

Abstrak tesis yang dikemukakan kepada Senat Universiti Putra Malaysia sebagai
memenuhi keperluan untuk Ijazah Master Sains

**PERENCATAN TERHADAP PERTUMBUHAN *ESCHERICHIA COLI* OLEH
LAKTOFERIN DAN *BIFIDOBACTERIUM ASTEROIDES***

Oleh

ASWIR ABD. RASHED

April, 1998

Pengerusi : Prof. Madya Dr. Maznah Ismail.

Fakulti : Perubatan dan Sains Kesihatan.

Laktoferin merupakan sejenis protein pengikat ferum yang banyak terdapat di dalam susu dan sekresi eksternal tubuh yang lain serta berupaya bertindak sebagai agen antibakteria. Bifidobakteria merupakan sebahagian daripada komposisi utama flora usus manusia normal dan turut berperanan merencat pertumbuhan bakteria patogenik. Kajian ini menggunakan laktoferin yang diekstrak daripada susu lembu, apo-laktoferin yang disediakan daripada laktoferin yang diekstrak dan *B. asteroides* yang telah diasingkan daripada lebah madu (No. D-21) diperolehi dari Jabatan Teknologi Makanan, UPM untuk mengkaji kesan antibakteria terhadap *E. coli* 2520 USCC melalui kajian secara *in vitro* dan *in vivo*. Kajian secara *in vitro* mendapati laktoferin pada kepekatan 1.0 mg/ml menunjukkan kesan perencatan terhadap kadar pertumbuhan *E. coli* 2520 (USCC) antara 3 - 9 jam ujikaji, apo-laktoferin menunjukkan kesan perencatan terhadap pertumbuhan *E. coli* pada jangkamasa ujikaji

yang sama dengan kepekatan 0.5 mg/ml, manakala, *B. asteroides* menunjukkan kesan perencatan terhadap pertumbuhan *E. coli* antara 15 - 48 jam ujikaji. Kajian menggunakan kaedah TEM menunjukkan komposisi intrasel *E. coli* musnah akibat tindakan *B. asteroides*. Apo-laktoferin berupaya mengganggu kestabilan struktur dinding sel *E. coli*, tetapi, laktoferin kurang berkesan untuk bertindak terhadap struktur *E. coli*. Untuk kajian *in vivo* pula, 240 ekor mencit (*Mus musculus*) telah digunakan. *E. coli* 2520 (USCC) diberi secara oral pada kepekatan 5×10^3 cfu/g yang boleh mengakibatkan diarea kepada mencit sebelum perlakuan lain diberi. *B. asteroides* (5×10^6 cfu/g) dan apo-laktoferin pada kepekatan 1.0 mg/ml didapati sangat berkesan untuk merencat pertumbuhan *E. coli* di dalam salur gastrousus, seterusnya mengurangkan jumlah koloni *E. coli* di dalam feses. Laktoferin pada kepekatan 1.0 mg/ml didapati kurang berupaya berbanding apo-laktoferin (1.0 mg/ml) dan *B. asteroides* (5×10^6 cfu/g) untuk merencat pertumbuhan *E. coli* di dalam salur gastrousus mencit, seterusnya mengurangkan jumlah koloni *E. coli* di dalam feses haiwan tersebut. Kajian menggunakan SEM mendapati jumlah koloni *E. coli* di dalam salur gastrousus berupaya dikurangkan akibat tindakan *B. asteroides* dan apo-laktoferin berbanding laktoferin yang hanya menunjukkan sedikit kesan pengurangan pengkolonian *E. coli* di dalam salur gastrousus. Sebagai kesimpulan, kajian *in vitro* menunjukkan bahawa laktoferin, apo-laktoferin dan *B. asteroides* berupaya merencat pertumbuhan *E. coli* 2520 (USCC) bagi jangkamasa tertentu secara bererti. Bagaimanapun, kajian *in vivo* menunjukkan hanya apo-laktoferin dan *B. asteroides* berupaya bertindak merencat pertumbuhan *E. coli* 2520 (USCC) secara berkesan.

selain berupaya memusnahkan dinding sel dan komposisi selular *E. coli* 2520 (USCC).

Abstract of thesis presented to the Senate of Universiti Putra Malaysia in fulfillment
of the requirements for the degree of Master of Science

**INHIBITION OF THE GROWTH OF *ESCHERICHIA COLI* BY
LACTOFERRIN AND *BIFIDOBACTERIUM ASTEROIDES***

By

ASWIR ABD. RASHIED

April, 1998

Chairman : Assoc. Prof. Dr. Maznah Ismail

Faculty : Medicine and Health Science

Lactoferrin is an iron - binding protein that can be found at a high concentration in milk and other external body secretions which may function as an antibacterial agent. Bifidobacterium are the main composition of the human intestinal flora which help to inhibit the growth of pathogenic bacteria. Lactoferrin, extracted from cow's milk, apo-lactoferrin prepared from the extracted lactoferrin and *B. asteroides* isolated from honey bees (No. D-21) obtained from Food Technology Department, UPM were used to determine their inhibiting effects on the growth of *E. coli* *in vitro* and *in vivo*. Lactoferrin and apo-lactoferrin inhibit the growth of *E. coli* 2520 (USCC) between 3 - 9 hours of incubation at the concentration of 1.0 mg/ml concentration and 0.5 mg/ml, respectively. *B. asteroides* also showed an inhibitory effect but at 15 - 48 hours of incubation. The TEM results showed that the *E. coli* intracell composition was damaged by the effect of *B. asteroides* and the cell wall

structure was disrupted by apo-lactoferrin, however, lactoferrin was less effective in disrupting the *E. coli* cell wall structure. A total of 240 mice (*Mus musculus*) were used for the *in vivo* study. Each mouse was induced with diarrhea by giving orally *E. coli* 2520 (USCC) at 5×10^3 cfu/g a day. It was observed that *B. asteroides* at 5×10^6 cfu/g was the most effective level in inhibiting the growth of *E. coli* in the gastrointestinal tract followed by apo-lactoferrin at 1.0 mg/ml concentration. Lactoferrin at 1.0 mg/ml concentration did not inhibit the growth of *E. coli* when compared to apo-lactoferrin (1.0 mg/ml) and *B. asteroides* (5×10^6 cfu/g). The colonization of *E. coli* in the gastrointestinal tract was reduced by the presence of *B. asteroides* and apo-lactoferrin, whereas, lactoferrin only showed less changes in the colonization. It was concluded that, lactoferrin, apo-lactoferrin and *B. asteroides* inhibited the growth of *E. coli* *in vitro*. However, *in vivo* studies showed only apo-lactoferrin and *B. asteroides* were found to inhibit the growth of *E. coli* 2520 (USCC) significantly and it seem that both apo-lactoferrin and *B. asteroides* were able to disrupt the cell wall and cellular composition respectively.

BAB 1

PENGENALAN

Diarea merupakan satu masalah kesihatan umum yang terjadi bukan hanya di negara-negara membangun tetapi juga di negara-negara maju. Pencegahan dan rawatan amat penting untuk mengelak penyakit ini daripada menjadi serius dan berkemungkinan menyebabkan kematian. Pada setiap tahun, dianggarkan 4 juta daripada 5 juta kanak-kanak yang berusia 5 tahun ke bawah mengidap diarea di seluruh dunia. Di Malaysia, kanak-kanak berusia 5 tahun ke bawah mewakili hampir 50% kematian akibat diarea setiap tahun (WHO, 1980).

Diarea seringkali terjadi akibat kontaminasi makanan oleh organisma tertentu selain faktor - faktor persekitaran yang kurang bersih. Pengkolonian pelbagai jenis bakteria di dalam salur gastrousus secara berlebihan mempengaruhi kejadian diarea. Diarea kerap berlaku akibat infeksi oleh bakteria seperti *E. coli* yang wujud di dalam makanan tambahan yang terkontaminasi oleh air dan peralatan yang kurang bersih serta pengendalian makanan yang kurang higenik.

Pelbagai alternatif diet disyorkan oleh WHO seperti penggunaan “Oral Dehydration Solution” (ORS) bagi mengawal diarea. Peyusuan susu ibu juga digalakkan secara berterusan semasa kanak-kanak ini mengalami diarea kerana sejenis protein yang berkepekatan tinggi di dalam susu ibu iaitu laktferin didapati berupaya merencat pertumbuhan bakteria patogenik melalui pengikatan ion ferum yang perlu bagi pertumbuhan kebanyakannya bakteria patogenik. Sungguhpun terdapat kajian secara *in vitro* dan *in vivo* dilakukan terhadap laktferin tetapi aplikasi keberkesanan tindakannya masih belum meluas digunakan.

Sejenis bakteria probiotik iaitu bifidobakteria juga didapati berupaya menghalang kontaminasi makanan oleh bakteria patogenik penyebab diarea seperti *E. coli*. Memandangkan bakteria Gram - negatif mempunyai dinding sel yang nipis, penghasilan bahan kimia oleh bifidobakteria dipercayai dapat merencat penggandaan dan pengekspresan kepatogenan bakteria patogenik tersebut.

Memandangkan laktferin dan bifidobakteria masing-masing mempunyai keupayaan merencat pertumbuhan bakteria patogenik, maka kajian ini dilakukan untuk mengkaji keupayaan tindakan laktferin dan apo-laktferin merencat pertumbuhan bakteria *E. coli* 2520 (USCC) secara *in vitro* dan *in vivo*. Strain bifidobakteria yang digunakan ialah *B. asteroides* dalam menentukan keupayaan tindakannya merencat pertumbuhan *E. coli* secara *in vitro* dan *in vivo*. Elektron mikroskop digunakan bagi mengenalpasti kesan tindakan laktferin, apo-laktferin dan bifidobakteria terhadap struktur ekstrasel atau intrasel *E. coli*.

Kajian ini juga diharap menyedarkan masyarakat akan kepentingan penyusuan susu ibu di samping pemberian makanan tambahan yang mengandungi protein perlu seperti lakoferin dan organisma probiotik seperti bifidobakteria untuk meningkatkan sistem pertahanan tubuh terhadap bakteria patogenik yang boleh mengakibatkan diarea. Penyediaan dan pemberian makanan terutamanya kepada bayi juga harus dilakukan secara betul dan selamat bagi mengelakkan kontaminasi berlaku.

Bagi merealisasikan matlamat tersebut, maka objektif kajian ini adalah:

- 1) Menentukan kesan lakoferin, apo-lakoferin, *B. asteroides* secara sendirian, *B. asteroides* bersama lakoferin, dan *B. asteroides* bersama apo-lakoferin terhadap kadar pertumbuhan *E. coli* 2520 secara *in vitro*.
- 2) Mengenalpasti perubahan yang berlaku terhadap *E. coli* akibat tindakan lakoferin, apo-lakoferin dan *B. asteroides* menggunakan TEM dan SEM.
- 3) Menentukan kesan perubahan pH dan asiditi terhadap pertumbuhan *E. coli*.
- 4) Menentukan kesan lakoferin, apo-lakoferin, *B. asteroides* secara sendirian, *B. asteroides* bersama lakoferin, dan *B. asteroides* bersama apo-lakoferin terhadap kadar pertumbuhan *E. coli* secara *in vivo*.

BAB II

SOROTAN LITERATUR

Diarea

Diarea merupakan penyakit yang sering berlaku dan boleh membawa maut terutama pada kanak-kanak. Di negara-negara membangun, seseorang itu selalunya mengalami tiga episod diarea (kejadian diarea melebihi 20 hari) di awal hidupnya (Fechem, 1983). Pada 1988, diarea merupakan masalah kesihatan yang utama di Malaysia yang merupakan penyebab kematian ketiga terbesar bagi kanak-kanak di bawah usia 12 tahun. Seramai 13 orang dilaporkan mati bagi setiap 1000 kematian (WHO, 1993). Organisma yang menyebabkan diarea paling mudah dipindahkan melalui haiwan peliharaan seperti kucing dan anjing (NST, 1988). Kajian oleh Jabatan Perangkaan, Kementerian Kesihatan Malaysia melaporkan pada 1993 daripada 34,938 kematian yang telah disahkan dan diperiksa oleh doktor, 126 kematian didapati disebabkan oleh diarea atau mewakili 0.4% kematian (Jadual 1 dan Jadual 2). Daripada jumlah ini 60 kematian berlaku pada kanak-kanak berusia 4 tahun dan ke bawah iaitu 48% daripada jumlah kematian akibat diarea. Walaupun kematian akibat diarea dianggap rendah berbanding penyakit lain seperti kanser dan penyakit jantung

Jadual 1

Kematian yang Disahkan dan Diperiksa oleh Doktor Mengikut Sebab Tertentu, Malaysia, 1993

SEBAB-SEBAB	Bilangan Kematian	% dari Kematian yang Disahkan & Diperiksa oleh Doktor
Enteritis dan lain-lain Penyakit Cirit- Birit	126	0.4
Tibi	451	1.3
Septisemia	1 421	4.1
Kanser	3 898	11.2
Kencing Manis	752	2.1
Kekurangan Zat Makanan	140	0.4
Penyakit Jantung dan Gangguan Kardiovaskular	10 058*	28.8
Pneumonia	924	2.6
Penyakit Hati yang Kronik dan Sirosis hati	304	0.9
Nefritis, Sindrom Nefrotik dan Nefrosis	1 076	3.1
Kongnital Anomali	1 081	3.1
Kcederaan Semasa dilahirkan dan lain-lain sebab	2 666	7.6
Kematian Perinatal		
Kemalangan Jalanraya Kenderaan Bermotor	1 646	4.7
Semua Kemalangan Lain-lain	1 309	3.7
SEMUA SEBAB	34 938	100.0

* 2 912 adalah kematian dari penyakit kardiovaskular
 (Sumber : Jabatan Statistik, Laporan Tahunan Kementerian Kesihatan
 Malaysia, 1993)

Jadual 2

Kematian Mengikut Sebab yang Disahkan dan Diperiksa oleh Doktor, bagi Kumpulan Umur, Malaysia, 1993

Sebab kematian	Semua umur	Jumlah				
		< 1	1 - 4	5 - 9	10 - 19	> 20
Kolera	16	1	0	0	3	12
Tifoid dan paratifoid	21	0	0	1	9	11
Jangkitan usus	110	37	22	1	1	49
Tuberkulosis	537	7	5	4	16	505
Batuk	1	1	0	0	0	0
Infeksi meningitis	3	2	0	0	0	1
Tetanus	13	3	0	1	0	9
Septisemia	1,920	343	125	28	73	1351
Cacar air	0	0	0	0	0	0
Campak	11	0	9	1	0	1
Malaria	22	2	4	4	1	11
Infeksi parasit	296	17	16	8	21	234
Neoplasma perut	275	0	0	0	0	275
Neoplasma kolon	183	0	0	0	2	181
Neoplasma trakea, bronkus dan peparu	781	0	0	0	3	778
Neoplasma payu dara	263	0	0	0	0	263
Neoplasma servik uterus	122	0	0	0	0	122
Leukemia	299	4	10	21	49	188
Neoplasma rektum, cabang rektosigmoid dan anus	119	0	0	0	0	119
Neoplasma lain	1,925	10	19	17	51	1828

(Sumber: Jabatan Statistik, Laporan Tahunan Kementerian Kesihatan
Malaysia, 1993)